

מסורת הש"ס

(א) ב"ב קעו. [תוספ' פ"ו], (ב) [קדושין ד.]. (ג) [נפ' תוס' עירובין טו: ד"ה ורבנן ותוס' לעיל כא: ד"ה ככתמיה], (ד) לעיל מב, (ה) בדפוס', ויתנן, וכן כפתור ונ"ל, יעב"ן, (ו) [תוספות על זה לקמן ע"נ], (ז) גרש"י באלפסי [יתא לכל זה, (ח) בדפוס', בשלמה, (ט) [לעיל לט:], (י) [לעיל מב.], (יא) בדפוס' ותוס'ט ליתא חביב, שמעון, (יב) [הנפקס בדפוס, וילנא הוא צנענות וזויר זה זויר לפי הכתיב], (יג) ע"י רש"י על ה"ריו"א והנהוט חז"י שם, (יד) ק"א בראש, (טו) הנוקס כסוגרס הוא טעות. רש"ש,

הגהות הב"ח

(א) גמ' טוספ' חו' אלא הדיכי דמי: (ב) רש"י ד"ה ומאי טעא וכי' כששחזרר: (ג) ד"ה עד אהד עבדי וחי' תחת השמאל' יוסף בן כסוף וחסה וחור וחסה שמעון כ"ל: (ד) ד"ה דלאו יעקב הוא אלא בנו של זה היה:

מוסף רש"י

הכותב כל נכסיו לשני עבדיו. שכתב שני שטרות, כל נכסיו לזה וכל נכסיו לזה, וזכה לשלח אחד צדק אחת לשניהם, דפלטו לזה קדם אחד לחבירו, קנו ומשחזריון זה את זה. לפי שכל אחד זכס בחלי' חבירו (עליו מב.ב).

מוסף תוספות

א. השואל דפשיטא דקמא כשר בראובן גירדא, מילא מייתיראדיא דכשרי כמו מבין יעקב עד. תוס' ב"ב קסא ע"ב ד"ה וליטכשר [בנמשן לע"ב]. ב. דאינו חושש לחתום עד לפי. תוס' בראש"י ונוסע תוס' ב"ב שם. ג. השתא גמי [קשה] היכי פשיטא ליה דקמא כשר בראובן בן גירדא. תוס' ב"ב איש. ד. והוי כמו בן איש פלוני. תוס' ב"ב שם. ה. ונהיינו דקאמרו והאי יעקב עד. תוס' ב"ב שם. ו. אי לאו ודיעינן בהאי חתימה דלאו דיעקב היא. שט"ק.

פסקי ר"ד

אפילו זמן אחד לכולן והו' תוספ. לכל לכתוב דכתיב ביה הוי אנו פלוני ופלוני גרשנו נשותינו פלונית ופלונית. מתקין לה ר' אבא לר' יוחנן דאמר זמן אחד לכולן זהו כלל ליחוש כי חתימי שהרי אבותרא הוא דחתימי פ' הואיל וכל שם איש ואשה נכתבים לבד דילמא דעדים אבותרא חתימי ולא אכולהו מי לא תניא עדים החתומים על שאלת שלום בנט חישישין שמא על שאלת שלום חתמו ולאוי מי איתמר עלה א"ר אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דר' יוחנן שאלו פסול ושאלו כשר הכא גמי דכתיב ביה איש פלוני גירש פלונית ופלוני פלונית ופלוני פלונית פ' שהוא"י מוסף על ענין ראשון ומחבר את כולן ואכולהו משהירי: ותו לר' יוחנן דאמר זמן לכל אחד זהו תוספ מאי איריא משום תוספ תיפוק לי דהוה ליה נכתב ביום ונחתם

אפילו זמן אחד לכולן גמי הוי טוספ.

ו(א"כ כי כתבו איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלונית) הואיל והזכיר שם איש ואשה יחד לכל אחד ואחד הוי כל חד גט לעצמו ונמצא אחרון מפסיק בעדות ואין עדים מעידים אלא עליו: לר' יוחנן דאמר

כו'. הואיל וכל איש ואשה נכתבים

לכד לבד אמאי כולן כשרים: על

שאינם שלום חסמו. ולא על הגט:

שאלו. (א) בשלומו: **פסול.** דהוי מלתא

באפי נפשיה ומפסקת: **ומן לכל אחד**

ואחד. קא סלקא דעתין ביום שנכתב

זה לא נכתב זה: **מאי איירא.**

דמפסלי עליונים משום דאין העדים

נקראים עמם: **ותיפוק ליה.** דהוו

כולהו צד מנתרע נכתבו היום

ונחתמו לאחר זמן שהרי לא חתמו

העדים עד שנכתב האחרון. נחתם

בזילה לאו דוקא אלא משום לישנא

דמתני' נקט ליה דתנן צפרק שני (לעיל

י.) נכתב ביום ונחתם בזילה פסול

וכ"ש למחר או ליומא אחרא: **צחד**

בצבא. גירש פלוני פלונית והדר

כתב צחד בצבא גופיה גירש פלוני

פלונית דהשתא לא מיפסלי קמאי אלא

משום הפסקה: **דדדר כתב הכי**

כו'. דהווי להו כל חד באפי נפשיה

ומיהו אהני לשיני קמאי לאשמעיהן

שהעדים ידעו ככל הגיטין הללו:

ומאי טעא הא מהא דסניא כו'. ועבד

גמר לה לה מאשה(א) ולא פסלינן להו

משום ולא לה ולחצרתה (א) ששחרר

שניהם צבת אחת ודמי לקמייתא

דריש לקיש אנו פלוני ופלוני גירשנו

נשינו פלונית ופלונית ואמאי צבי

למתיא ומכתב פלוני גירש פלונית

ופלוני פלונית הא הכא כתב כל

נכסי לפלוני ופלוני עבדי וקתני קנו כל

הנכסים ונמצא כל אחד חזיו בן חורין

וחזיו עבד לחבירו ומשחזרים זה את

זה חלאיין: **ולאו אוקימנא.** צפרק

השולא גט': **בשני שטרות.** שכתב

בשטר כל נכסי לפלוני עבדי ובשטר

השני כל נכסי נתונים לפלוני עבדי

ומסרן להן צבת אחת שלא קדם זה

לזה הלכך קנו שניהם דלאי אמר כוליהו

דידי והאי אמר כוליהו דידי: **איש פלוני**

כו'. היינו כרבי יוחנן דלא קתני אנו

פלוני ופלוני גירשנו כו': **ולריש לקיש.**

אמאי קתני צדק דמסייעא ליה זמן

לכל אחד ואחד כו' את שהעדים

נקראין עמו כשר בללו זמן לכל אחד

ואחד גמי פסילי עליונים: **אנל הכא**

דערציניהו מעיקרא. דהא דקתני

זמן לכל אחד ואחד כגון דכתב הכי

דקתני רישא אנו פלוני ופלוני

גט	גט
	
לאובן	בן יעקב עבדי
קתא	בן לוי עבדי
יוסף	בן שמעון יוני
נפתלי	בן יחאלא יוני

הימין והעברי השני חתם שמו תחת גט השמאלי כסוף שיטה ושם אציו תחת הימני כראש שיטה שמחתיה (טו) שאלא דכרכו) נמצא צא מתחת גט שני לתחת גט ראשון והיוני השני חתם תחתיו דכרכו כשיטה אחת יחאלא בן תחת הראשון ונפתלי תחת השני נמצא שמו תחת על השני: שניהם פסולים. ובגמרא מפרש טעמא: **גב' וליטכשר קמא צראובן ובתרא צבן יעקב עד. ויוכשרו שניהם על ידי שני עדים ראשונים: דהא סנן. במתניתין צפירקין: **וליטכשר האי צראובן בן. דמשמע** אנו בנו של ראובן כדרך פירוש חתימת היונים וזה שחתם תחת השני איש אחר היה ושמו יעקב: **דלא כחגי עד.** ומתניתין דוקא נקט איש פלוני עד דאיכא חתם פלוני בן פלוני צענין עד: **דלאו יעקב הוא.** אלא (יז) של זה צד היה: **ודלמא****

המגרש פרק תשיעי גיטין

פו.

וְלִיתְכַּשֵּׁר הָאִי בְּרֹאוּבֵן וְהָאִי בְּבִן יַעֲקֹב עַד.^א תימה לר"י היכי

ליטכשר צראובן הא לא תנא אלא איש פלוני עד כשר

אנל איש פלוני בלא עד לא ואור"י^ב דפשיטא ליה דרלאובן קאי אבן יעקב עד דצתמיה והוי כאילו כתב צהדיה דרלאובן עד:

וְלִיתְכַּשֵּׁר הָאִי בְּרֹאוּבֵן בֶּן וְהָאִי בִיעֲקֹב עַד.^ג פירש

צקונטרס דרלאובן בן משמע איז בנו

של ראובן כדרך פירוש חתימת יוניס^ד

וזה שחתם תחת השני איש אחר היה

ושמו יעקב^ה ולפירוש שפי' שחתם

כחתימת יונית צחנס פירש שיעקב

הוא איש אחר שיוכל לפרש הוא יעקב

הוא עצמו בן ראובן ופירוש דחוק לומר

שהעברי חתם כדרך חתימת יונים

ונראה לפרש דרלאובן בן דקאמר הוא

בן יעקב ולא חש ראובן לכתוב שם

יעקב אציו לפי שהוא כמזכ ומחוסו על

גט שני ונקרא יפה ראובן בן יעקב:

דִּידְעֵינָן בִּיה בְּהָא חֲתִימָתָא

יֵדא דְרָאוּ דִיעֵקב.

משמע דצסתמא^ו היה לנו לתלות

ציעקב אע"ג דצבי קיום חותמין

מסתמא השליח שאומר צפני נכתב

וכו' מכיר חתימת ידו אי גמי איכא

למיימר דמייירי צא"י דלאן לרין קיום

חותמין כיון שאין עליו עוררים:

ודלמא

וכתב לה **ט'ולא**^ז לה ולחברתה ודהדר כתב פלוני גירש פלונית ופלוני גירש

פלונית א"ל רבינא לרב אישי ומאי שנא מהא **ד'דרתניא הכותב כל נכסיו לשני**

עבדיו קנו ומשחזרין זה את זה ולאוי אוקימנא בשני שטרות תניא כוותיה דר'

יוחנן תניא כוותיה דריש לקיש תניא כוותיה דר' יוחנן חמשה שכתבו בתוך

הגט איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלונית ופלוני חזמן אחד לכולן

והעדים מלמטה כולן כשרים^ח ותנתן לכל אחת ואחת זמן לכל אחד ואחד והעדים

מלמטה יאת שהעדים נקראים עמו כשר ר' יהודה בן בתירא אומר אם יש ריוח

ביניהן פסול ואם לאו כשר שאין זמן מפסיקן תניא כוותיה דריש לקיש חמשה

שכתבו כלל בתוך הגט אנו פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית פלוני

גירש פלונית ופלוני גירש פלונית וחזמן אחד לכולן והעדים מלמטה כולן כשרין

ותנתן לכל אחת ואחת זמן לכל אחד ואחד וריוח לכל אחד ואחד והעדים

מלמטה את שהעדים נקראין עמו כשר ר"מ אומר אע"פ שאין ריוח ביניהם פסול

שהוזמן מפסיקן וריש לקיש מאי איריא זמן לכל אחד ואחד הא אמר זמן אחד

לכולן גמי טופס הוי הני מילי היכא דלא ערביניהו מעיקרא אבל הכא דערביניהו

מעיקרא אי פליג להו זמן אין אי לא לא: **במתני'**^י בשני גיטין שכתבן זה בצד זה

ושנים עדים עבירים באים מתחת זה לתחת זה ושנים עדים יונים באים מתחת זה

לתחת זה את שהעדים הראשונים נקראין עמו כשר **י'עד אחד עברי ועד אחד**

יוני ועד אחד עברי ועד אחד יוני באין מתחת זה לתחת זה שניהם פסולין:

גב' ולייתכשר האי בראובן והאי בבן יעקב עד דהא תנן בן איש פלוני

עד כשר דכתב ראובן בן אקמא ויעקב עד אבתרא ולייתכשר האי בראובן

בן ולייתכשר האי ביעקב עד דהא תנן איש פלוני עד כשר דלא כתב

עד ואיבעית אימא^{יא} לעולם דכתב עד ודידעינן בהא חתימה דלאו דיעקב הוא

ודלמא

גירשנו נשינו פלונית ופלונית גירש פלונית בלאחד צבצת דכיון דערציניהו מעיקרא אי לא הדר אפסקיניהו

בזמן לא מיפסקי: **במתני' שני גיטין שכתבן זה צבד זה.** צרוחצ המגילה: **שנים עצרים צאים מסתא.** הראשון לתחת השני שם העד תחת הראשון

ושם אציו תחת השני וכן עד שני תחתיו וחזרו וחתמו תחתיהן שני ישראלים יונים הדרים צארכן יון וצלשון יונית כדרך הו' אנל חתימת היונים

אינה נקראת כחתימת העברים שכשהיוני חותם יוסף בן שמעון צידע ששמו שמעון בן יוסף שכן מתפרשת חתימתן יוסף בן (יז) שמעון

כלומר בנו של יוסף שמעון ונמצא שם העד חתום על גט שני ושם אציו חתום על הראשון הלכך על כרחין היונים חתם תחת השני חתמו

כזה(י): **את שהעדים הראשונים נקראים עמו כשר.** (יז) אם העצריים חתומים למעלה הימני כשר ואם היונים

חתומים למעלה השמאלי כשר ובגמרא פריך אידך אמאי מיפסל: **עד אחד עברי ועד אחד יוני ועד אחד**

עברי ועד אי' יוני צאים מתחת זה לתחת זה. עד עברי ועד יוני צאים מתחת גט הימין לתחת גט השמאל ועד

עברי ועד יוני עוד תחתיהן צאין מתחת השמאל לתחת גט הימין כגון שהיוני הראשון חתם תחת השמאלי יוסף (יז)

צבסוף שיטה וחזר וחתם בן שמעון צראש שיטה תחת הימני נמצא שמו תחת הימני דהכי מיפרשה חתימה

דידהו בנו של יוסף שמעון נמצא שמתחת גט הימין צא לתחת גט השמאל שם אציו על השמאל ושמו על

הימין והעברי השני חתם שמו תחת גט השמאלי כסוף שיטה ושם אציו תחת הימני כראש שיטה שמחתיה (טו) שאלא

דכרכו) נמצא צא מתחת גט שני לתחת גט ראשון והיוני השני חתם תחתיו דכרכו כשיטה אחת יחאלא בן תחת הראשון ונפתלי

תחת השני נמצא שמו תחת על השני: **שניהם פסולים.** ובגמרא מפרש טעמא: **גב' וליטכשר קמא צראובן ובתרא**

צבן יעקב עד. ויוכשרו שניהם על ידי שני עדים ראשונים: דהא סנן. במתניתין צפירקין: **וליטכשר האי צראובן בן.**

דמשמע אנו בנו של ראובן כדרך פירוש חתימת היונים וזה שחתם תחת השני איש אחר היה ושמו יעקב: **דלא כחגי עד.**

ומתניתין דוקא נקט איש פלוני בן פלוני צענין עד: **דלאו יעקב הוא.** אלא (יז) של זה צד היה: **ודלמא**

ודלמא

עמו וקורא אותן ראשונים לפי סדר המשנה דתני שני עדים עבירים ושני יונים וגט השמאלי שהעדים נקראים עמו פסול.

עני משפט נר מצוה

נח א ב מיי' פ"ד מהל'

גירושין הל' כה סגנו עשין ג טוש"ע אה"ע סימן קל סעיף ג:

נבג ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז ובהג"ה:

ס ד ה ו ז מיי' שם הל' יט טוש"ע שם וע"י:

סא ח טוש"ע שם סעיף ט:

סב ט י מיי' שם הל' כא טוש"ע שם סעיף ח:

כ [מיי' שם הל']:

כב ל מיי' שם טוש"ע שם סעיף י:

כד מ מיי' שם טוש"ע שם סעיף י:

כז ט מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח: